

Urfa Sokaklarında Çalışan Çocuklar Sempozyumu Sonuç Raporu

Düzenleyen: Güneydoğum Derneği ve Harran Üniversitesi

Çalıştay:

Tarih: 8 Kasım 2012

Saat: 09.30-12.30

Yer: HRÜ Fen Edebiyat Fak. / Urfa

Çalıştay katılımcıları

Aylin Kırıcı Duman – Şanlıurfa Vali Yardımcısı – Oturum Başkanı

Prof.Dr. Abuzer Pınar – Harran Ün. İİB Fak. Dekanı

Doç. Dr. Sedat Benek - HRÜ Fen Edebiyat Fak.

Ahmet Pala – Urfa Milli Eğitim Müdürü

Mehmet Sarmış – Urfa Milli Eğitim Md. Yrd.

Recep Yeşil – Siverek Emniyet Müdürü

Yrd. Doç. Dr. Mithat Arman Karasu - HRÜ İİB Fak.

Yrd. Doç. Dr. Fatma Ersin - HRÜ HSABD

Aziz Kaya - Ankara Sokaklarında Çalışan Çocuklar Merkezi Müdürü

Hıdır Öztürk – Urfa Emniyeti Çocuk Şube Müdürü

İsmail Güneş – Diyarbakır Emniyeti Çocuk Şube Müdürü

Mehmet Göbek – Mehmet Akif İÖO Md.

Mehmet Karabıyık – Urfa ÇOGEM Müdürü

Dr. Gülsüm Atlar – Urfa Sağlık Md.lüğü

Beyhan Gürbüz – Urfa Emniyeti Çocuk Şubesi (Başkom.)

Sevcan Sürücü – Urfa Emniyeti Çocuk Şubesi Sos. Hz. Uz.

Ömer Koyuncu - Siverek Emn. Çocuk Bürosu (Polis Memuru)

Muharrem Çelik – Urfa Yeşilay Başkanı

Mehmet Cengiz – Urfa Belediye

Gül San - Gazeteci

Panel:

Tarih: 8 Kasım 2012

Saat: 13.30-16.30

Yer: HRÜ Fen Edebiyat Fak. / Urfa

Katılımcılar:

Prof. Dr. Abuzer Pınar – HRÜ İİB Fak. Dekanı

Ahmet Pala – Şanlıurfa Milli Eğitim Müdürü

Aziz Kaya – Ankara Sokaklarında Çalışan Çocuklar Merkezi Müdürü

Mehmet Sarmış – Urfa İl Milli Eğitim Md. Yrd.

Hıdır Öztürk – Urfa İl Emniyet Çocuk Şb. Md.

İsmail Güneş - Diyarbakır Emniyeti Çocuk Şubesi Müdürü

Doç. Dr. Sedat Benek - HRÜ Fen Ed. Fak.

Urfa'da 2012 Mart ayında yapmış olduğumuz Sokak Çocukları panelinden sonra, bu konuda bir de sempozyum düzenleme ihtiyacı duymuştuk. Çünkü Urfa'da sokakta çalışan çocuk sayısının çok fazla olduğunu görmüştük. Sempozyumun adını sokak çocukları yerine Urfa sokaklarında çalışan çocuklar koyduk. Resmi makamların verdikleri bilgilere göre, Urfa'da sokakta yaşayan çocuk yok, sokakta çalışan çocuk çoktu. Sokakta çalışanın dışında bir de tarım işçisi çocuklar var ki, Urfa asıl bu yönüyle ön plana çıkıyor. Ancak bizim şu anki çalışma alanımız sokak çocukları (sokakta çalışan, sokakta yaşayan...) olması vesilesiyle konuya bu açıdan yaklaşmaya çalıştık.

Harran Üniversitesi ile birlikte hazırladığımız sempozyum çalışmasının içinde bir çalıştay bir de panel yer aldı. Çalıştayı yöneten Vali Yardımcısı Aylin Kırıcı Urfa'da henüz yeni sayılır. Aylin Hanım hem bayan olması hem de sosyal sorunlara yakın ilgisi nedeniyle, çalıştay için doğru seçilmiş bir moderatör idi.

Geniş bir katılımcı kitlesiyle gerçekleşen çalıştay, katılımcılar için de bir nevi seminer niteliği taşıdı. Çok önemli konuşmacılar, çok önemli bilgileri paylaştılar. Ankara'dan gelen Ankara Sokaklarında Çalışan Çocuklar Merkezi Müdürü Aziz Kaya, başarılı biçimde yürüttükleri kendi modellerini anlattı. Diyarbakır'dan gelen Diyarbakır Emniyeti Çocuk Şubesi Müdürü İsmail Güneş, sokak çocukları konusunda gerek Türkiye gerekse dünya üzerinde ön plana çıkan Diyarbakır'daki durumdan bahsederek, bu konuyla nasıl mücadele ettiklerini anlattı.

Urfa Milli Eğitim Müdürü Ahmet Pala ve Yardımcısı Mehmet Sarmış, Emniyet Çocuk Şube Müdürü Hıdır Öztürk, ÇOGEM Müdürü Mehmet Karabıyık, Üniversiteden Sedat Benek ve Mithat Arman Karasu ve diğer hocalar, çeşitli okulların müdürleri, Sağlık Müdürlüğü temsilcisi, Yeşilay Başkanı, Gazeteci Gül San, Urfa'nın sokakta çalışan çocuklar tablosu üzerine konuştular, bilgi paylaşımı yaptılar.

Siverek Emniyet Müdürü Recep Yeşil, Siverek'le ilgili bilgi verdi.

Şanlıurfa'nın Eyübiye Semti Hayati Harrani mahallesinde bulunan Ertuğrulgazi İlköğretim Okulu'nda Doç. Dr. Sedat BENEK tarafından yürütülen AB destekli "**Pamuk Tarlasına Değil Okula Gitmek İstiyorum**" projesi kapsamında, proje öncesi yapılan bir çalışmada, mevsimlik tarım işçisi ailelerin çocuklarının okulu erken bırakma ve okula geç başlamaları konusunda çok ilginç sonuçlar elde edilmiştir.

4 bin öğrencili bir okul olan Ertuğrulgazi İlköğretim Okulu'nda, kaç öğrenci okulu erken bırakıp geç başlamış sorusunun cevabı arandı. Mart-Nisan-Mayıs ayları için 150+450+500, yaklaşık 900 öğrenci okullar kapanmadan okulu terk etmiş. Eylül ayında okullar açıldığında 2000 öğrenci okulda yok. Ekim ayı 1500, Kasım ayı 500 öğrenci eksik.

Tarım işçisi çocuklar yüzünden okulların resmen boşaldığını belirten Milli Eğitim yetkilileri, kayıt dönemini uzatmalarına rağmen ciddi anlamda devamsızlıkların söz konusu olduğunu, çocukların gittiği yerde eğitimlerinin sağlanması gerektiğini vurgularken, sokakta çalışan çocukların ise mutlaka eğitimin içine alınması konusunda uğraş verdiklerini anlattılar. Şanlıurfa'da sokakta yaşayan çocuk yok. Ancak sokakta çalışan çocuk çok. Bunlar çeşitli iş yerlerinde çalışıyor veya pazarcılık, seyyar satıcılık vb işler yapıyorlar. Bu çocuklar tamamen okulu terk ediyor veya uzun süre devamsızlık yapıyorlar. Burada en önemli sebep yoksulluk olmakla beraber ailelerin yanlış hayat anlayışları da çok etkili.

Sokakta çalışan çocuklar için en önemli sebep yoksulluk düşüncesinin yanı sıra bu işin özentiden ibaret olduğunu belirten bir başka görüş de kondu ortaya. Mesela bazı yerlerde %80'i özentiden yapıyor. 10 çocuk, günde 10'ar lira getirirse, günde 100 lira eder. Çocukların büyük kısmı kendi isteğiyle çalışıyor. Aileler çocukların sokakta çalıştırılmasının suç olduğunu bilmiyorlar.

Bölgede Sosyal Hizmet Uzmanı eksikliği var.

Urfa sokaklarında çalışan çocukların temel nedeni ekonomiktir. İşsizlik çok fazladır. Urfa'da Eyyübiye Mahallesi, sokakta çalışan çocuklar yönünden büyük bir potansiyele sahip. En önemli yer burası.

Çözüm noktasında çocukların anne veya babasının sürekli gelir getirecek işe yerleştirilmesi ve takip edilmesi gerekir. Geçen yıl sokakta çöpten atık toplayan çocuklarla ilgili olarak Emniyet Çocuk Şube Müdürlüğü ile Milli Eğitim Müdürlüğü ortak çalışma yaptılar. Kısa süre sonra sokakta çalışan çocuk kalmadı. Ancak aradan geçen zaman içinde sokakta atık toplayan çocuklara tekrar rastlanır oldu.

Türkiye’de mevsimlik işçilerin %53’ü Doğu ve Güneydoğu’dan gidiyor. Urfa’da yaklaşık 8 bin tarım işçisi çocuk var. Ortalama 250 bin kişi (yaklaşık 60 bin hane) devletten yardım alıyor. Çocuk sayısı güç olarak görülüyor. Çok çocuk, çok güç demektir.

Yrd. Doç. Dr. Mithat Arman Karasu, Urfa’da aşiret kültürünün şiddeti beslediği, şiddetin de sokak çocuklarını artırdığını vurguladı. Suçla mücadele konusunda kurumlar arası işbirliğinin önemi üzerinde durdu ve İngiltere’deki işbirliği örneğini verdi. İngiltere’de emniyet birimlerinin mimarlarla birlikte çalışarak, parkların daha az suç işlenir alanlar haline getirilmesi için stratejiler geliştirdiğini, yapılan işbirliği sayesinde belli bölgelerde suç oranlarının %50’ye kadar azaldığının görüldüğünü anlattı.

Diyarbakır ve Urfa karşılaştırmalı bilgilerini şu şekilde vermek mümkün:
Diyarbakır’da 6-18 yaş grubunda 480 bin çocuk var. Kayıtlı 30 bine yakın suça sürüklenmiş çocuk bulunuyor. Okul ve derslik sayısı az. Tam gün eğitim olmayışı önemli sorun. Oyun alanı yok, güvenli internet ortamı yok. Suça sürüklenen çocukların anneleri %90, babaları %35 oranında okuma-yazma bilmiyor. Bu çocukların %43’ü aile içi şiddet mağduru.

Urfa’da öğrenci sayısı (çocuk sayısı da denilebilir) 550 bin. Çalışan çocukların büyük kısmı tarım işçisi. Gidişler Mart’la birlikte başladığı için eğitim önemli ölçüde aksıyor. İnternet kafelerin denetimi yüzde yüz yapılamıyor. Urfa’da 400 civarı internet kafe var, bunun 200’ü kayıtlı değil. 2012 yılında sokakta çalışan çocuk sayısı yaklaşık 622. Bunlar ayakkabı boyacılığı, çöp toplama, hurdacılık, dilencilik, tartıcılık, seyyar satıcılık, rehberlik gibi işler yapmaktalar. 2011-2012 yıllarında sokakta çalışan çocuklardan hakkında işlem yapılan çocuk oranı yaklaşık dörtte birdir (1/4).

Sempozyumun öğleden sonraki bölümünde yer alan panelde, iki ayrı oturumla 5 panelist konuşmacı sunumlarını yaptılar.

Aziz Kaya ve İsmail Güneş, ilk oturumda, kendi örnekleriyle Ankara ve Diyarbakır’daki uygulamalarını anlattılar. Oturumu Urfa Milli Eğitim Müdürü Ahmet Pala yönetti.

Doç. Dr. Sedat Benek, Mehmet Sarmış, Hıdır Öztürk ise ikinci oturumda Urfa’ya dair bilgileri paylaştılar. Bu oturumu da İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Abuzer Pınar yönetti.

Öğrenciler, Akademisyenler, Rehberlik Öğretmenleri, Sivil Toplum temsilcileri tarafından son derece ilgiyle izlenen panel çok başarılı idi.

Bu çalışmada bizimle işbirliği ve ev sahipliği yapan Harran Üniversitesi Rektörlüğü’ne ve katılımcı hocalarına;

Yoğun programına rağmen oturumu yöneten Şanlıurfa Vali Yardımcısı Aylin Kırıcı Duman’a; Başta Şanlıurfa valiliği olmak üzere destek veren kurumlar Urfa Milli Eğitim, Sağlık, ÇOGEM, Emniyet Müdürlüklerine;

Şanlıurfa Belediyesi’ne;

Dışarıdan kendi imkânlarıyla gelip katılan Ankara Sokaklarında Çalışan Çocuklar Merkezi Müdürü Aziz Kaya, Diyarbakır Emniyeti Çocuk Şubesi Müdürü İsmail Güneş ile Siverek Emniyet Müdürü Recep Yeşil ve ekibine;

Gönüllü olarak katılan Sivil Toplum Kuruluşu temsilcileri ile kişilere;

Çalışmanın organizasyonunda başından beri birlikte çalıştığımız HRÜ İİB Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Abuzer Pınar’a;

Teşekkürlerimizi ve saygılarımızı sunarız.

18.11.2012